

Cvetko
Zagorski

Profesor slovenščine

Zmeraj redkeje se je vozil v mesto. Teško je prenašal prerivanje v avtobusu in žalilo ga je, ko je vso pot stal, medtem ko je mladina sedela, še njegovi dijaki mu niso več odstopali sedeža; v srce ga je zbadalo, ko je poslušal neslane šale in pičkarje-nje. Na misel mu je prihajalo, če ni morda svet okoli njega normalen, le sam preobčutljiv, starčevski. Tudi v šolo je hodil iz dneva v dan teže, ker niti slovenščina ni bila več, kar je

bila, in prenehal je po svoje, zavzeto pripovedovati o najljubših literatih, o Puglju, Grudnu, Kosovelu in o mlajših, Menartu, Fritzu, Pavčku, ki jih je celo osebno poznal. Vse manj se je ukvarjal z razredom kot celoto, najraje bi se pogovarjal samo še s tremi, štirimi dijaki; vedel je, da drugi berejo med poukom stripe, igrajo tarok, si pošiljajo pisemca . . . Vedno bolj si je želel upokojitve in prešteval leta in mesece, ko bo lahko ostal doma, na svojem vrtičku, s psom.

Poznojesenskega večera, tema se je že spustila na mesto, se je skozi park za Figovcem vračal iz šole proti avtobusni postaji, ko mu je zastavila pot skupina mladih ljudi, bilo jih je pet ali šest. Eden je stopil predenj.

»Vas lahko nekaj vprašam?« je puhal vanj smrad po žganju. »Vi stara generacija!« je rekel jeznega obraza.

Profesor je za trenutek obstal, požrl odgovor in s prejšnjim umirjenim korakom stopil naprej, medtem ko mu je v možgane zavrtalo: tega fanta vendar poznam! Že je tudi podvomil: oni je imel deški obraz, tale pa . . . Ustrašil se je lastne misli: saj to je vendar Dolenc, njegov dijak! Dva tedna ga že ni v šolo in tudi prej je pogosto izostajal. Še danes je vprašal razred, kaj je z njim, pa je nekdo iz zadnje klopi zaklical:

»Pije!« in razred se je zakrohotal.

Profesor ni utegnil še naprej razglablјati. Mladenič je ritensko stopal pred njim, poskakoval, krilil z rokami in tulil:

»Voljo mi daje rock and roll, rock and roll, rock and roll . . .«

Zastavljal mu je pot, vendar je enakomerno, čvrsto korakal naprej in upiral pogled v razsvetljeno Gosposvetsko cesto.

»Kaj mislite vi, staroslovani?« je kriknil mladenič in mu s kazalcem in sredincem zastrigel pred očmi. »Logika! Logika!«

Profesor pa je mirno korakal, kot da pred njim ni ovire. Z nobeno besedo, z nobenim gibom ni hotel pokazati, da se ga boji, da ga sploh opaža. Saj je fant samo čakal, kdaj bo dvignil roko, da se bo vrgel nanj. Za njima pa je hodila skupina njegovih tovarišev in se ob kakem posebno posrečenem fantovem poskoku naglas zarežala.

Mladeniča je profesorjeva hladnokrvnost jezila in malo je manjkalo, da ga ni dregnil s prsti v oči. Dotaknil se je očal, ki so zdrsnila z nosu in padla v pesek. Samogibno se je sklonil, da bi jih pobral, pa mu jih je spred nosa brcnil v travo. Profesor se je spet zravnal, slišal za seboj gromko posmehovanje in kot prej nadaljeval pot. Oni je s še večjo vnemo poskakoval okoli njega, ga suval zdaj v levo zdaj v desno ramo in zatulil:

»I am crazy, I am crazy . . .«

Profesorja je prešinilo, da bi mu odvrnil: »Pa si res nor,« vendar se je ovedel in korakal enakomerno naprej, s pogledom uprtim v križišče pri Levu — da le pride do tja, tam so luči, ljudje čakajo na avtobuse, mogoče kak policaj . . .

Mladenič je še nekajkrat zaokrožil in mu zatulil zdaj v levo zdaj v desno uho:

»Stari idiot,« ko pa sta stopila na pločnik Gosposvetske ceste in ju je obsvetila obcestna luč, ga je vzela, kakor ga je bila dala, tema med drevesi v parku.

Profesor se je kakor brez duše vrnil domov. Nikomur ni nič povedal, kakor da ga je dogodka sram, in se zaprl v svoj kabinet.

»Je bil ali ni bil?« se ni mogel odločiti. Toda vse se je skladalo: izostajanje iz šole, pripomba dijaka iz zadnje klopi, krohot v razredu. Tudi v zbornici so ga že obravnavali, vendar zelo obzirno: starša sta bila vplivna človeka. V šolo pa že dolgo ni bilo nikogar od njiju; enkrat samkrat je bila mati, bilo je lani, ko je šlo za to, ali naj spuste fanta v višji razred. Vse, kar je povedala, je bilo: »Vse mu nudimo, dva inštruktorja ima . . .«

Spominjal se ga je še iz prvega razreda: zvedav, odkritosrčen deški obraz, v šolo je prinašal skrbno ovite knjige in zvezke, sledil je pouku, le občutljiv je bil precej: zaradi napak v šolski nalogi se je zjokal.

Zdaj pa to.

»Ubogi fant,« je vzdihnil. »Kaj se je le zgodilo, da se mu je podrl svet?«

Otožnost je preplavila profesorjevo dušo.

V prsah, pri srcu ga je stisnilo, toliko da ni zatulil. Šele proti jutru ga je obšel moten dremež.

Zjutraj je bil vegast in bolelo ga je v desnem predelu čela, da ni mogel v šolo.

Niti drugi dan in ne tretji . . .